

NƯỚC MỸ

TRONG THÁNG 9

DANH ĐỨC

Dư luận đã tập trung sự chú ý ba sự kiện liên tiếp: việc Hạ viện Mỹ thông qua hiệp định thương mại Việt-Mỹ song song với việc thông qua một dự thảo luật nhân quyền ở Việt Nam (Vietnam Human Rights Act), việc nước Mỹ lần đầu tiên bị đánh ngay trong lòng nước Mỹ, cùng những hậu quả kinh tế của sự kiện này.

1. HẠ VIỆN MỸ ĐÃ THÔNG QUA HIỆP ĐỊNH THƯƠNG MẠI VIỆT-MỸ NHƯ THẾ NÀO?

Hôm thứ năm 6.9.01, trong một cuộc biểu quyết miêng, Hạ viện Mỹ đã thông qua bản hiệp định thương mại Việt-Mỹ đã từng được ký kết vào tháng 7 năm ngoái tại Hà Nội dưới trào TT Clinton và đã được TT Bush chuyển sang Quốc hội vào tháng 6 năm nay.

Qua biên bản Hạ viện Mỹ, trang 5367 đề ngày 5.9.01, có thể thấy buổi họp biểu quyết này đã bắt đầu như sau bằng phát biểu của nữ dân biểu bang North Carolina, bà Myrick:

"Thưa ông Chủ tịch, tôi kêu gọi sự đồng thuận toàn thể sao cho trong ngày 5.9.2001 này hoặc bất cứ ngày nào sau đó, để xem xét tại Hạ viện này bản nghị quyết lưỡng đảng số 51 (HJR 51) phê chuẩn việc triển hạn các biện pháp không kỳ thị đối xử đối với các hàng hoá của nước CHXHCNVN; và rằng nghị quyết này có thể được xem như là một tu chính án; rằng mọi điều khoản chống lại nghị quyết này cũng như việc xem xét nghị quyết này phải được tháo bỏ; rằng bản nghị quyết này phải được thảo luận trong 2 giờ và được phân chia thời giờ cũng như điều khiển một cách công bằng bởi Ngài Chủ tịch tiểu ban Đường lối và Phương tiện (tiểu ban then chốt ở Hạ viện phụ trách Tài chính & Ngân sách) cùng một thành viên Hạ viện (có lập trường) đối nghịch với nghị quyết này... (sao cho nghị quyết này) được thông qua một cách chung cuộc". Đã không có ý kiến nào phản bác và cuộc thảo luận bắt đầu ngay sau đó, từ lúc 14g12 đến 15g 55 phút thì được biểu quyết thông qua bằng miêng mà không có ý kiến nào phản bác. Nội dung nghị quyết này như sau:

Quốc hội khoá 107- Kỳ họp thứ 1- Nghị quyết hỗn hợp (lưỡng đảng) 51- (bản tường trình số 107-108) -V/v Phê chuẩn việc gia hạn các biện pháp không phân biệt đối xử đối với các sản phẩm của nước Cộng hoà Xã hội Chủ Nghĩa Việt Nam.

Ngày 5.9.2001, ông ARMEY, ông Gephardt và ông Crane, tất cả do yêu cầu, đã giới thiệu nghị quyết hỗn hợp (lưỡng đảng) sau, vốn xuất phát từ tiểu ban Đường lối và Phương tiện.

NGHỊ QUYẾT HỖN HỢP

...Hạ viện nay phê chuẩn việc gia

hạn các biện pháp không phân biệt đối xử đối với các sản phẩm của nước Cộng hoà Xã hội Chủ Nghĩa Việt Nam do Tổng thống chuyển sang Quốc hội vào ngày 8.6.2001.

Tuy đã thông qua nghị quyết 51 phê chuẩn HĐTM Việt-Mỹ, song vẫn còn một số ý kiến muốn sử dụng việc bản hiệp định này, vốn chỉ có giá trị từng năm một, như là một công cụ gây sức ép chính trị cùng một số mặt khác tỉ như về điều kiện lao động... Một trong những cá nhân đó là dân biểu Smith (đảng Cộng Hoà), tác giả của một nghị quyết khác, mang số H.R. 2833, với nội dung muốn ràng buộc các quan hệ kinh tế với các vấn đề chính trị. Trong quá khứ, như đã từng thấy qua việc hàng năm phải gia hạn qui chế "tối huệ quốc" giữa Mỹ và Trung Quốc, đây là một đòn phép "quen thuộc" của một thành phần thiểu số trong Quốc hội Mỹ. Song không vì thế mà ngăn cản được những quan hệ kinh tế song phương ngày càng phát triển vì lợi ích của hai nước, như phát biểu của dân biểu Bill Thomas, chủ tịch tiểu ban Đường lối và Phương tiện: "Việt Nam đã nổi lên như là một trong những nền kinh tế hứa hẹn nhất ở Đông Nam Á, và có tiềm năng trở thành một đối tác thương mại lớn của Mỹ".

Những tuyên bố như trên của dân biểu Thomas rất thực tế do lẽ Việt Nam không chỉ giao thương với Mỹ mà còn với các nước và các khối kinh tế khác. Nếu vào tháng 11 năm ngoái, nhân chuyến viếng thăm Việt Nam của TT Mỹ Clinton, Việt Nam có tỏ ý muốn mua một số chiếc Boeing 777 của Mỹ, thì chỉ 2 ngày trước khi Hạ viện Mỹ thông qua HĐTM Việt-Mỹ, Việt Nam đã tỏ ý muốn mua 5 chiếc Airbus A320 của châu Âu. Thí dụ trên cho thấy sự cân bằng trong các quan hệ kinh tế của Việt Nam như là một phương pháp để giữ vững độc lập về kinh tế và chính trị cho mình.

2. TRUNG TÂM THƯƠNG MẠI THẾ GIỚI BỊ ĐÁNH SẬP.

Năm ngày sau hai sự kiện nêu trên, nước Mỹ thu hút sự chú ý cùng cực của thế giới qua sự kiện toà tháp đôi Trung tâm Thương mại Thế giới (World Trade Center, WTC) bị đánh sập ngay giữa New York bằng hai chiếc máy bay Boeing của hai hãng

hàng không dân dụng American Airlines và United Airlines bị không tặc húc thẳng vào hai toà tháp cao 110 tầng này. Lúc 9g50 phút sáng 11.9.01, toà tháp phía Nam bị sập, đến 10g29 phút toà tháp phía Bắc bị sập theo. Biểu tượng của nền kinh tế hùng mạnh nhất thế giới, toà tháp đôi WTC này, được xây dựng năm 1970, trụ sở của hơn 1.200 công ty, tập đoàn kinh tế, trong chốc lát đã tan thành cát bụi.

Hậu quả của tai hoạ lịch sử này là việc các thị trường chứng khoán Wall Street, Nasdaq, Nymex cùng ngưng hoạt động, kéo theo sự suy thoái tạm thời của các thị trường Frankfurt (giảm 8,6%), London (giảm 5,7%), Paris (giảm 7,4%). Sang sáng ngày hôm sau, đến lượt các thị trường châu Á nếm mùi suy giảm. Chỉ số Nikkei của thị trường chứng khoán Tokyo giảm trong nội nhật ngày thứ tư 12.9 này đến 6,63%, xuống còn 9.610,10 điểm, giảm nhiều nhất tính từ tháng 12.1983. Khi chỉ số Nikkei của thị trường Tokyo xuống dưới ngưỡng tâm lý 10.000 điểm, việc các thị trường khác của châu Á cũng xuống theo là chuyện tất yếu của một dây chuyền phản ứng: Mỹ, vốn đang trì trệ kinh tế như thế, nay bị đánh một cú nặng vào giữa thủ phủ kinh tế tài chính của mình, thì chắc chắn gặp nhiều khó khăn trong phát triển kinh doanh khi mà lòng người tiêu thụ và người tiết kiệm đang lo lắng cho sự an toàn của mình, của đất nước mình, mà một khi Mỹ thất lưng buộc bụng, hàng hoá châu Âu, châu Á sẽ bán cho ai, rồi thì đồng vốn nào còn dư để đầu tư cho những "vùng trũng" đang đói vốn? Một đầu mùa thu tang tóc như thế sẽ dẫn đến một mùa đông ảm đạm, khi giá dầu tăng, khi lòng người còn héo hon không tha thiết mua sắm gì cho mùa Giáng sinh- Tết dương lịch- mùa mua sắm lớn nhất trong năm. Trong những điều kiện đó, nói theo Vũ Trọng Phụng, "còn nước non gì", nhất là khi nội lực sản xuất và năng lực kinh doanh của Việt Nam còn mới chập chững bước vào thương trường thế giới, còn lòng ngóng chưa biết bước vào thị trường Mỹ bằng cổng nào! Đó là chưa kể đến những vấn đề kinh tế - chính trị phức tạp của thế giới ngày nay.

Một tháng 9 ảm đạm ■